

Új utakon a szövetkezet

Avagy: hol szorít a cipő?

Néhány hete történt; meghívót hozott a posta az Április 4. Cipőipari Szövetkezet mérlegzáró közgyűlésére. A mellékelt mérlegbeszámoló lapozgatva igencsak lehangoló adatokat találhatott az ember a szövetkezet tavalyi eredményeiről. Hiszen például 1978-hoz viszonyítva valamelyest még emelkedtek is a szövetkezet ráfordításai, csökkentek viszont bevételei. Így azután az 1978-as, közel 5 millióval szemben tavaly a szövetkezet alig 850 ezer forintot eredményezett felmutatni s így felosztható nyereségük mintegy egytizedére csökkent. A kép lehangoló, s ezt legföljebb csak az anyaghoz csatolt, terjedelmes, 1980-ra szóló cselekvési program enyhíteti, amely alapos elemzés alapján számos intézkedést javasol a munka javítására. Mivel az ember kívülről nézve nehezen igazodik el a száraz betű- és számtan-geren, Farkas Imrét, a szövetkezet elnökét kértem meg arra, hogy közösen próbáljuk meg felmérni lehetőségeiket.

Az új elnöknek, aki mindössze négy hónapja tölti be ezt a tisztséget, nem ismeretlen a szövetkezet, hiszen itt kezdte pályáját, itt ismerkedett meg a szakmával. Hogy az újságíróknak is legyen valamilyen képe az itt végzett munkáról, először is körútra invitál. S hogy a körút, az üzemlátogatás valóban szükséges is volt, az csak a beszélgetés közben derül ki, amikor a látottak alapján kezd összeállni a kép a kívülről néző szem számára: valóban van lehetőség a szövetkezetnél a továbblépésre.

De hát mit is mond ez a lassanként összeálló kép? Többek között azt, hogy a tavalyi, gyenge eredménynek számos oka volt a munkaszervezési hiányosságoktól a munkafegyelem gondjaitól, a gyártmánytervezéstől a piaci munka hiányosságig. E éppen azért, mert számos ok járult hozzá ahhoz, hogy olyan legyen az eredmény, amilyen, amilyen, egyik ok sem volt olyannyira szembetűnő, hogy azonnal szemet szúrjon a vezetőnek, s mint gyakran előfordul, egyik ok okozatául váltotta ki észrevételül a másikat, hogy azután az is okká válhassék.

Kezdjük a gyártmánytervezéssel és a szervezéssel. — Olyan modelleket kell tervezni, amelyek megfelelnek az adottságoknak — mondja Farkas Imre, aki közben cipőket mutat, sok tűzéssel díszített, szép, de nagyon munkai igényes gyártmányokat. A tervezők azt tervezték, ami az egyik divatirányzat a világpiacra. Igen ám, csak hogy ezek a gyártmányok nem feleltek meg a szövetkezet adottságainak. — Minden lánc csak annyira erős, amennyire a leggyengébb szeme — teszi hozzá az elnök. — Nálunk pedig a tűződé az.

A tűződé nem képtelen volt a szövetkezetnél annak a mennyiségnek a kibocsátására, amennyit az összeszerelőben össze tudtak volna állítani. Ezen az sem igen segített, hogy csanádapácai részlegükből is kapott fel-sőréseket a szövetkezet, s hogy a Minőségi Cipőgyár és egy kiskunhalasi szövetkezet is készített számukra bér munkában felsőréseket. Az összeszerelő üzem így is csak kapacitásának 70-80 százalékával dolgozhatott. Ez pedig visszahatott az egész szövetkezet munkájára. Finaszirányzati gondjaik voltak, s a munkában keletkező zökkenők rontották a minőséget és természetesen a munkafegyelmet is.

A továbblépés legfontosabb előfeltétele nyilván a

hiányosságok kiküszöbölése. Ehhez viszont az alapokat azzal kell megteremteni, hogy az egyes üzemrészek közötti kapacitáskülönbségeket a lehetőségek szerint főlásolják. Mindezekelőtt azzal, hogy megszüntették a tűződében és a felsőréz-szabászatban a két műszakot. Ezekben az üzemrészekben eddig ugyan- is két műszakot, de fél létszámmal dolgoztak. Ez a főlásolás többletkiadásokon túl szervezetenéltséghez, s a tényleges kapacitások elégtelen kihasználásához vezetett. A kis létszám miatt ugyan- is egy-egy ember több műveletet is kénytelen volt elvégezni, ami nyilván a hatások rovására ment.

Bővítési fogják csanádapácai üzemüket is, amelyhez segítséget kapnak a helyi tanácstól is. Hiszen ott fontos kérdés a nők foglalkoztatottságának javítása. Ily módon a szövetkezet 40-50 asszonynak, a mai létszám több mint kétszeresének adhat majd munkát, s fontos új kapacitásokra tehet szert.

Természetesen a gyártmánytervezésben is változtatásokra lesz szükség. Igaz, talán ez a legnehezebb feladat, hiszen a piacokon a kereslet a munkai igényes termékek iránt nőtt meg. Am tipizálással, modelcsaládok kialakításával így is lehet javítani a munka termelékenységét, s a nyersanyagok jobb, kevesebb veszteséggel járó felhasználását. Ráadásul a kritikus üzemrészekben bevezetett egy műszakos munkarend növeli a hatékonyságot, s ez is jobb lehetőségeket biztosít a szövetkezet számára.

Bőségesen lehetne sorolni az intézkedéseket, amelyeket az utóbbi időben hoztak munkájuk javítására. Már is eredményeket értek el a munkafegyelem, a termelékenység javításában. S folyamatban vannak azok az átszervezések is, amelyek a technológiát, az üzemszervezést alakítják majd át. Az alkatrész-előgyártás és az összeszerelő jelleg növelésének eredményeként gyorsabban és jobb minőségben készülnek majd a szövetkezet termékei.

Végül, de nem utolsósorban, a piaci munkában is változásokat terveznek. Igaz, az első félére már korábban megkötötték a szerződéseket, az eredményeket tehát csak később várhatják. Javítani kívánják a három — belföldi, szocialista és tőkés — piac arányát az értékesítésben, jól kihasználva azokat az előnyöket, amelyeket az egyes piacok nyújtanak. A rubel-csalámlású piacokra szállítható nagy szériák lehetőségét, s a tőkés piacokon elérhető magasabb nyereséget. Munkájukat összességében az ipari szövetkezetek pártbizottságának a javaslata alapján végzik, amely szerint: törekedni kell a tőkés export stabilizálására és továbbfejlesztésre, a termékek választékának és minőségének javítására, a fajlagos anyagfelfordítás csökkentésére.

Új utakon jár a cipőipari szövetkezet. A kezdet biztató, s remélhetőleg hamarosan őket sem fogja már szorítani a cipő. Hisz végül is ők gyártják...

Szávay István

A fafeldolgozó ipar fejlesztése Szibériában

A kelet-szibériai Irkutszki területen elkezdték egy nagy kapacitású fafeldolgozó komplexum építését. Ez a létesítmény a Bajkál-Amur vasútvonal közelében épül, ennek révén jelentősen fokozható a fakitermelés és feldolgozás ezen a vidéken. Eddig az óriási szibériai fakészletek hasznosítását nagymértékben gátolták a szállítási nehézségek.

Csak az Irkutszki területen az erdők több mint 70 millió hektárnyi területet foglalnak el. A közeli években itt még közel 20 jelen-

tős fakitermelő és feldolgozó vállalat létesül.

A kitermelt faanyag egy részét exportálják a Szovjetunió csendes-óceáni kikötőin keresztül. Más részét pedig az ország európai részén levő cellulózüzemekbe szállítják. A nyersanyag jelentős hányadát azonban ott dolgozzák majd fel, ahol kitermelik: Szibériában már üzemel néhány nagy teljesítményű cellulózügyár, és befejezéséhez közeledik a KGST-országok közreműködésével épülő uszty-Ilmszki cellulózkombinát.

Csökcent munkaképességű dolgozók képzéséről

Szeretne új szakmát tanulni K. B. szegedi olvasónk. Olvasónk betegsége miatt munkaképessége ötven százalékban csökkent, emiatt nehéz, álló munkát igénylő szakmájában tovább nem foglalkoztatható. Jelenleg a munkáltatónál mint portás dolgozik, de szeretne valami hasznosabbat csinálni. Még fiatal, s rendkívül ügyes a keze, több olyan szakmát ismer, amelyben hasznosítani tudná magát. Kéri, adjunk tájékoztatást, hogy honnan kaphat ehhez segítséget?

A rendelkezések szerint a csökkent munkaképességű dolgozók rehabilitációját a munkáltatók többféle módon kötelesek segíteni. Legcélszerűbb, ha a vállalat csökkent munkaképességű dolgozóját esetleg a munkakörülmények módosításával, eredeti mun-

kahelyén és szakmájában foglalkoztatja tovább. Ha ez nem lehetséges, át kell helyezni a vállalatban belül más megfelelő munkahelyre vagy más vállalathoz, illetőleg be kell tanítani más munka végzésére vagy szakképzésben (szakmunkásképzésben, stb.) kell részesíteni, szükség esetén az e célra létrehozott külön üzemrészekben, bedolgozó munkaviszonyban vagy részmunkaidőben foglalkoztatni, ha a munkáltató jelleget erre módot ad.

A szakmunkásképzés történhet egy vállalatnál vagy több vállalat közös rendezésében, illetve a tanács kezdeményezésére szervezett tanfolyamon. Az elméleti anyagot oktathatják a szakmunkásképző intézetben is. A szakmunkásképzésre és a szakmunkásvizsgára ebben az esetben is a szakmunkásképz-

Tapasztalatok a sorozásról

Közel egy hónapig fontos honvédelmi esemény színhelye Szeged Ifjúsági Háza: termeiben megkezdődött a sorozás.

Jelentős állomása ez a fiatalok életének, hiszen a hadkötelezettség elérése a felnőttkorba lépést, az állampolgári kötelezettségek megnövekedését is jelenti. A hadkötelesek most első esetben tesznek eleget megjelenési kötelezettségüknek; ez az első alkalom, amikor hivatalos kapcsolatban kerülnek a néphadsereg képviselőivel, a megyei hadkiegészítő parancsnokság tisztjeivel. A sorozó bizottság a fiatalokat katonai nyilvántartásba veszi, megállapítja katonai alkalmasságukat, előképzettségük, fizikai adottságuk alapján, és az ifjú katonajelöltek kívánásainak lehetséges figyelembevételével beosztja őket a néphadsereg fegyvernemeihez, illetve a határ-örségekhez.

A katonai alkalmasság megállapítását körültekintő orvosi vizsgálat előzi meg. A bizottság a bevonulással összefüggő, döntése előtt megkülönböztetett figyel-

met fordít az egyéni körülmények tisztázására, a jelelmező problémák megoldására. A fiatalok a sorozás napján tájékoztatást kapnak honvédelmi kötelezettségeikről — jogokról és a katonaeletről. Lehetőséget kapnak arra is, hogy az MHSZ szaktanfolyamain még a bevonulás előtt hivatásos gépjárművezetői, könnyűbúvár és híradósi képesítést szerezzenek.

A sorozás félidejéhez érkezve a tapasztalatok kedvezőek. Szeged város és a szegedi járás sorkötelek ifjúsága nagy felkészültséggel készül e jelentős eseményre, pontosan teljesíti megjelenési kötelezettségét, fegyverzetten igazodik a sorozáson megkövetelt katonai körülményekhez. Többesük a haza fegyveres szolgálatát alapvető állampolgári kötelezettségnek tekinti, és mielőbb szeretné sorkatonai szolgálatát letölteni. Ezzel ellentétben felfogással a sorozó bizottság alig találkozik. A fiataloknak határozott tervek, elgondolásuk van a továbbtanulásra, az építőmunkában való részvételre, ami nagy segítséget jelent a be-

vonulás helyének, idejének meghatározásához.

Nem lehetünk teljesen elégedettek a sorköteles fiatalok egy részének társadalompolitikai ismeretszintjével, a fegyveres erők rendeltetésével-szervezetével összefüggő tájékozottságával. Sokan nem tudnak választ adni a bizottság elnökének arra a kérdésére, hogy „Milyen fegyvernemhez szeretne bevonulni?” Általában a fiatal visszakerdez: „Milyen fegyvernemek vannak?” A bevonulás után jelentkező növekvő követelmények feltétlenül igénylik a magasabb szintű politikai, katonai előképzést.

A sorozó bizottság szakmai feladatainak ellátása mellett, a fiatalok felkészítésére alapozva törekszik a honvédelmi ismeretek továbbfejlesztésére. Megkülönböztetett figyelmet fordít arra, hogy mélyítse a hazafiság, a honvédelem, az internacionalizmus gondolatát, s maradandó emlénné tegye az 55 éves korig tartó hadkötelezettség első napját.

Takács József
őrnagy

A biztonságos öregkorért

A szociálpolitikai munka Szegeden

Hányféle feltétele is van a nyugodt, szép öregségnek? Nem is olyan sok. A megkérdéztet idős emberek leg-többje az egészséget, a létbiztonságot és a megőrzött emberi kapcsolatot említi. A betegség jön hivatlanul is, persze hosszabb ideig elkerüli azokat, akik magányukat megosztják egy szerető, gondoskodó társal, vagy van miből „megvásárolniuk” a törődést.

Társadalmunkban azonban a humanitás azt kívánja, hogy akinek nem dagadzik a pénztárcája, és akit nem vesznek körül szerető családtagok, azok se nélkülözze a gondoskodást, a társadalom gondoskodását. A városi tanácsnál folyó szociálpolitikai munkáról dr. Várkonyi László, városi főorvos tájékoztatott.

Szeged 176 ezer lakója közül 33 ezren túl vannak a nyugdíjkorhatáron. Főként közülük kerülnek ki azok, akiket a városi tanács különféle szociális támogatásban részesít.

Tavaly nem kevesebb mint 26 millió forintot fordított erre a célra a szegedi tanács: havonta körülbelül 6 ezer embert segítenek vala-

milyen formában alkalmas- dozás, az öregek napközi otthonai és a nyugdíjasok garzonháza is.

A napközi otthonokat, szám szerint hetet, szívesen látogatják az öregek. Inkább klubok ezek, ahol reggeltől estig társaságban lehetnek az odahaza — esetleg a munkába járó családtagok miatt — egyedül élők. Itt ebédet, vacsorát is kapnak, olvashatnak, kézimunkázhatnak, akár bedolgozást vállalhatnak, de különböző szórakoztató, közös programok részesei is lehetnek. Az Utörő téri és a modernül berendezett újszegedi napközi otthonokban újabb jelentkezőket is fogadnak még.

A nyugdíjasház teremt talán a legideálisabb feltételeket az idős kor biztonságos, kényelmes eltöltéséhez. Kiképzett, vacsorát is kapnak, olvashatnak, kézimunkázhatnak, akár bedolgozást vállalhatnak, de különböző szórakoztató, közös programok részesei is lehetnek. Az Utörő téri és a modernül berendezett újszegedi napközi otthonokban újabb jelentkezőket is fogadnak még.

A nyugdíjasház teremt talán a legideálisabb feltételeket az idős kor biztonságos, kényelmes eltöltéséhez. Kiképzett, vacsorát is kapnak, olvashatnak, kézimunkázhatnak, akár bedolgozást vállalhatnak, de különböző szórakoztató, közös programok részesei is lehetnek. Az Utörő téri és a modernül berendezett újszegedi napközi otthonokban újabb jelentkezőket is fogadnak még.

Sok mindenről szó esett a szociális gondoskodás címén, hisz van miről számot adnunk. A fejlődés azonban nem állhat meg, s nincs az a segítség, amelynél többet ne érdemelnének meg, ne igényelnének az idős emberek. Gondol a tanács tehát a jövőre is: még az idén megkezdődik a Tolbuhin sugárúti volt tisztviselői szociális otthonná alakítása: a Mátyás téri lakók közül 120-an költöznek majd a szebb, egészségesebb környezetbe. Az Utörő tér sarkán, ezzel az intézménnyel egységben, garzonház-típusú otthon épül, amely 110 újabb, társadalmi gondoskodást igénylő idős ember hajléka lesz. A hatodik ötéves tervben két 20 személyes napközi otthont kapnak az új lakótelepen élő öregek.

Mindezt a közös kasszából sikerül majd megvalósítani. De — mint említettük — a törődés igénye végtelen, szükség van minden intézmény, minden jószándékú ember idős társakat segítő cselekvésére is. Jelenleg is ott a társadalmi munkások kezényoma szinte minden szociális intézményben, ezután sem nélkülözhetik az öregek támogatásukat, valamennyiünk támogatását.

Az egészségügyhöz hasonlóan a szociális intézmények hálózatában is megkezdődött 1971-ben az integráció: szervezettel a két otthonhoz tartozik a házi szociális gon-

Chikán Ágnes

